

GEDRAGSCODE

CASCADE

Invulling Zorgplicht Herinrichting Winningsplassen

Gedragscode voor het verantwoord en zorgvuldig hergebruik van grond- en baggerspecie in Plassen

Omslag

Zorgvuldige toepassing van grond ter bevordering van de natuur- en landschappelijke waarde van de voormalige winningsplas Veenoordkolk in de Uiterwaarden van de IJssel bij Deventer.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
2. Toepassing en Reikwijdte	6
3. Opzet Gedragscode	7
4. Handelswijze Voorbereiding	8
5. Handelswijze Acceptatie	10
6. Handelswijze Uitvoering	13
7. Handelswijze Controles	14
8. Handelswijze Communicatie	17

1. Inleiding: Gedragscode voor zorgvuldige circulaire toepassing van grond en bagger

Jaarlijks komen er in Nederland en omliggende landen grote hoeveelheden grond en baggerspecie vrij. Het overgrote deel hiervan komt vrij bij overheidsprojecten, zoals bijvoorbeeld de aanleg en/of het onderhoud van rivieren en kanalen. Ook bij grotere bouwprojecten, zoals de aanleg van parkeergarages of tunnels komt vaak veel grond vrij. In de meeste gevallen is ter plaatse van het werk te weinig ruimte om alle vrijkomende grond of baggerspecie circulair toe te passen. Een goede mogelijkheid voor circulair gebruik van grond en bagger kan dan een nuttige toepassing zijn in een (voormalige) zand- of grindwinningsplas. Door deze toepassing kunnen zand- en grindwinningsplaatse natuurvriendelijker worden ingericht en ontstaat er daardoor meer biodiversiteit. De huidige zanden grindwinningsplaatse kunnen door uitwisseling van circulaire specie met zand en grind beter worden benut. Dit draagt bij aan optimaal en duurzaam ruimtegebruik. Dat nuttig hergebruik van grond en baggerspecie kan natuurlijk alleen maar als dit aantoonbaar een positieve of tenminste geen nadelige invloed heeft op de uiteindelijke bestemming van zo'n zand- of grindwinning.

De Rijksoverheid heeft in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) regels opgesteld voor het nuttig en verantwoord toepassen (hergebruik) van schone of herbruikbare grond en baggerspecie. Grond en baggerspecie die hergebruikt wordt dient vooraf middels een keuring door een onafhankelijk en gecertificeerd bureau uitgebreid onderzocht te worden. Het Besluit bodemkwaliteit legt in artikel 7 ook een **algemene zorgplicht** op:

“Degene die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een oppervlaktewaterlichaam ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, voorkomt die gevolgen of beperkt die zoveel mogelijk voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevegd.” ([Artikel 7 Besluit bodemkwaliteit](#))

Het herinrichten van winningsplassen met hergebruiksgrond en baggerspecie vormt binnen het Besluit bodemkwaliteit een apart kader.

Cascade (branchevereniging voor de oppervlaktedelfstoffenwinnende industrie) vindt het belangrijk dat, in aanvulling op de door de Rijksoverheid opgestelde Handreiking voor het Herinrichten van Diepe Plassen en ter uitwerking van de zorgplicht (art. 7 Bbk), haar leden zorgvuldig en volgens een gedragscode werken. Gebruik van deze gedragscode biedt garanties voor een goede invulling van de zorgplicht (art. 7 Bbk). Dat biedt maximale garanties voor een verantwoorde toepassing van grond en baggerspecie in winningsplassen.

Vanuit Cascade bestaan er vele voorbeeldprojecten waarbij door de leden op een zorgvuldige manier een diepe plas heringericht is met grond en baggerspecie. Zowel in de voorbereiding (communicatie en draagvlak) als in de uitvoering (zorgvuldig werken). In deze gedragscode is aangegeven op welke wijze zo zorgvuldig mogelijk met grond en baggerspecie om te gaan bij hergebruik ten behoeve van de herinrichting van plassen.

Deze gedragscode geeft:

- 1) Invulling aan de algemene zorgplicht uit artikel 7 van het Besluit Bodemkwaliteit en de Circulaire Diepe Plassen;
- 2) Een helder werkkader, zowel voor betrokken bedrijven als toezichthoudende overheden als omwonenden (en evt. andere stakeholders);
- 3) Alle belanghebbenden een handvat om werkwijze en gedrag van de initiatiefnemer te kunnen beoordelen en hem hierop aan te spreken;
- 4) Duidelijkheid vooraf, opdat een vlottere voortgang van de besluitvorming over de ontwikkeling en uitvoering van een herinrichting van een diepe plas mogelijk wordt.

2. Toepassing en Reikwijdte

2.1 Toepassing

Hoewel de gedragscode primair is bedoeld voor de leden van Cascade, kan deze ook door niet-leden worden aangewend bij het toepassen van grond en baggerspecie in winningsplassen. Het staat álle initiatiefnemers van herinrichtingsprojecten (toepassers in diepe plassen) dus vrij om de voorliggende gedragscode te gebruiken.

De gedragscode kan zowel voor reeds lopende als voor nieuwe projecten gebruikt worden.

Aantoonbaar toepassen!

De wijze waarop volgens de gedragscode wordt gewerkt, moet voor elk afzonderlijk project goed worden gedocumenteerd. In deze gedragscode is aangegeven op welke wijze dat moet gebeuren. Essentiële voorwaarde is dat de projectdocumentatie te allen tijde beschikbaar moet zijn ten behoeve van het toezicht op het naleven van de zorgplicht Besluit bodemkwaliteit. Op verzoek van toezichthoudende instanties dient onverwijld inzage te worden gegeven dan wel een afschrift te worden verstrekt.

2.2 Reikwijdte

Voorliggende gedragscode is een nader praktisch uitgewerkte invulling van de zorgplicht Besluit bodemkwaliteit en voorziet alleen in het toepassen van elders aangevoerde hergebruiksgrond en – baggerspecie in plassen conform het Besluit bodemkwaliteit (nuttig hergebruik). Dus alleen voor grond en baggerspecie van buiten het project zelf.

Deze gedragscode is alleen bedoeld voor de toepassing van **toepasbare grond en baggerspecie** in winningsplassen. Grond en baggerspecie die als herbruikbaar gekwalificeerd worden moeten conform de landelijke wet & regelgeving nuttig en functioneel toegepast worden. Er wordt geen onderscheid gemaakt op basis van de herkomst van grond en baggerspecie.

Deze gedragscode gaat nadrukkelijk **niet** over de verwerking of afvoer van **niet toepasbare** grond en baggerspecie. Niet toepasbare grond en baggerspecie mag namelijk **nooit** in een herinrichtingsproject conform Bbk worden toegepast. Hiervoor geldt een ander regime (namelijk afval) met strenge regels waarbij verregaande maatregelen (afdichting, folies, grondwatermonitoring etc.) genomen moeten worden om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater te voorkomen. Dit soort grond en baggerspecie moet gereinigd of op een daarvoor speciaal aangewezen locatie gestort worden.

De voordelen van werken met de gedragscode

Het uitvoeren van herinrichtingen van plassen conform de gedragscode “Invulling Zorgplicht Herinrichting Winningsplassen” biedt een aantal belangrijke voordelen:

- Door gerichte focus op daadwerkelijk aanwezige stoffen, bodemvreemd materiaal en kennis van locatie specifieke omstandigheden wordt het risico op onverwachte ontwikkelingen verkleind;
- het werken volgens de gedragscode leidt tot een grotere zorgvuldigheid bij de betrokken personen, tot een milieubewuster werken en daarmee tot een hogere mate van proactieve doelmatige invulling van de zorgplicht;
- het hanteren van de gedragscode geeft vooraf aan alle betrokken partijen duidelijkheid en inzicht hoe in de uitvoering zorgvuldig gewerkt gaat worden en beoogt daarmee een middel te zijn om draagvlak voor een initiatief te krijgen/te behouden.

3. Opzet Gedragscode

Deze gedragscode beschrijft het proces en de werkwijze inclusief te nemen voorzorgsmaatregelen om zo zorgvuldig mogelijk hergebruiksgrond en -baggerspecie in plassen toe te passen. Er is hierbij onderscheid gemaakt in verschillende fases die onderdeel uitmaken van het proces van herinrichting van een diepe plas:

- Voorbereiding
- Acceptatie
- Uitvoering
- Controles
- Communicatie

Vorbereiding

De voorbereidingsfase betreft het hele traject van het eerste idee/visie om een winningsplas te graven en/of opnieuw in te richten en hiervoor hergebruiksgrond en –baggerspecie van elders te gaan gebruiken. Dit is inclusief het vergunningetraject en het verkrijgen van draagvlak in de omgeving en bij gebruikers van een diepe plas. Het normenkader ter plekke, generiek of locatie specifiek, is uiteraard richtinggevend.

Acceptatie

De acceptatiefase gaat over de beoordeling, toetsing en goedkeuring van de partijen hergebruiksgrond en –baggerspecie die de initiatiefnemer daadwerkelijk wil gaan toepassen in de diepe plas. De acceptatiefase is voornamelijk een administratief proces dat zich afspeelt op kantoor van de initiatiefnemer door personeel dat deskundig is op het gebied van milieu, bodem, water en ecologie. De acceptatie die op de locatie bij de winningsplas zelf plaatsvindt valt onder de fase van controles.

Uitvoering

De uitvoeringsfase beschrijft de technieken en maatregelen bij het daadwerkelijk toepassen van een partij hergebruiksgrond of –baggerspecie. Er zijn verschillende manieren om dit op een verantwoorde wijze te doen.

Controles

Een belangrijk cruciaal onderdeel bij de herinrichting van een winningsplas zijn de verschillende controles. Deze controles spelen gedurende het hele proces van uitvoering en strekt zich uit tot na de fase van toepassen. Daarom is dit in de gedragscode in een apart hoofdstuk uitgewerkt.

Communicatie

Ook het onderdeel communicatie is van wezenlijk belang bij een succesvolle en professionele herinrichting van een winningsplas. Zowel in de voorbereiding als in de uitvoeringsperiode van een project. Daarom wordt ook dit onderdeel apart beschouwd in de gedragscode.

4. Handelswijze Voorbereiding

Draagvlak en Inspraak nieuwe projecten.

Het is van cruciaal belang om voorafgaand aan het toepassen van hergebruiksgrond- en baggerspecie voldoende draagvlak te hebben voor het initiatief. Vroegtijdige communicatie (zie hfst. 8), informeren en mee laten denken over het initiatief, is een stap die genomen moet worden. Daarnaast is het van belang om gebruikers en omwonenden (en evt. andere stakeholders) van een winningsplas formele inspraak te geven. Vaak is dit voor een initiatief al mogelijk doordat naast het Besluit Bodemkwaliteit ook allerlei andere wet- & regelgeving van toepassing is op een herinrichting van een winningsplas (denk bijvoorbeeld aan bestemmingsplan, natuurwetgeving, omgevingsvergunning, waterwet, ontgrondingsvergunning etc.). In de toekomst wordt dit nog meer geborgd in de omgevingswet waarin voor herinrichting van diepe plassen een vergunningplicht en mer-beoordelingsplicht opgenomen is. Voor het toepassen van hergebruiksgrond en –baggerspecie die van buiten het beheersgebied komt (wat veelal het geval is) moet altijd een Nota Bodembeheer vastgesteld worden (zie hieronder). Ook dit is een procedure waarop inspraak door derden mogelijk is.

Vastleggen Nul situatie

Om aan te tonen dat herinrichting van een winningsplas gewenst en nodig is, is een duidelijk inzicht nodig over de situatie waarin een winningsplas zich voorafgaand aan verondiepen in bevindt. M.a.w. de aanleiding om hier in te richten moet goed onderbouwd zijn. Ook bij vergunningstrajecten waarin het voornemen bestaat tot latere verondieping, moeten onderstaande aandachtspunten in beeld zijn gebracht.

- **Waterkwaliteit¹:** Voorafgaand aan het eerste toepassingsjaar minimaal twee metingen en het liefst vier metingen (elk seizoen een) voorafgaand aan het herinrichten om de waterkwaliteit vooraf vast te stellen. Vervolgens jaarlijks meten.
- **Natuuronderzoek:** zo veel als mogelijk een jaarronde inventarisatie door een ecologisch adviesbureau van reeds aanwezige soorten flora en fauna om de ecologische kwaliteit van de plas voorafgaand aan herinrichting vast te leggen. Met name ook om te bepalen of er al invasieve exoten op de toepassingslocatie aanwezig zijn.
- **Waterbodemkwaliteit¹:** een onderzoek naar de kwaliteit van de waterbodem is vanuit het Besluit bodemkwaliteit niet wettelijk verplicht. Toch stelt de gedragscode voor om de kwaliteit van de waterbodem vooraf te laten bepalen om zodoende na te gaan of er niet al mogelijk een vervuiling in de waterbodem aanwezig is. Daarnaast kan de waterbodemkwaliteit mogelijk bepalend zijn op de uiteindelijke leeflaag die aangebracht moet worden. Deze moet namelijk minimaal gelijk zijn aan de waterbodem die vóór de herinrichting aanwezig was. Om eventuele discussie tijdens de uitvoering te voorkomen wordt aanbevolen de kwaliteit van de waterbodem vooraf inzichtelijk te hebben. Waterbodemonderzoek conform de NEN5720 wordt hierbij geadviseerd.
- **Inpeiling¹:** Een digitale inmeting van de winningsplas moet vooraf voorhanden zijn om een initiatief tot herinrichten te onderbouwen. De inpeiling geeft inzicht op welke plekken herinrichting gewenst is. Waar het beste een dieper deel behouden kan blijven en onderbouwt de totale hoeveelheid toe te passen hergebruiksgrond en –baggerspecie.

¹ Wanneer sprake is van een nieuw te graven plas waarbij herinrichting onderdeel is van het eindontwerp dan kunnen deze aandachtspunten vervallen. Op moment van start van het project is er immers nog geen sprake van een plas.

- Geohydrologie: Goed inzicht in de geohydrologische situatie (bodempopbouw en grondwaterstroming) is nodig, enerzijds om te onderbouwen waarom herinrichting gewenst is (bijvoorbeeld toestroom of wegzijging van grondwater van bepaalde kwaliteit) en kan anderzijds gebruikt worden ten behoeve van de Nota Bodembeheer om aan te tonen dat de lokale situatie dusdanig is dat het voldoende veilig is om hergebruiksgrond- en baggerspecie toe te passen zonder dat dit negatieve effecten heeft op de omgeving.

Het vastleggen van een goede nul situatie is belangrijk om hiermee de beoogde verbetering aan te kunnen tonen. Hiermee worden eventuele discussies in zowel de uitvoeringsperiode als achteraf voorkomen. Uitgangspunt van een herinrichting van een winningsplas is dat dit meerwaarde moet hebben. Deze meerwaarde is alleen goed aan te tonen als de nul situatie goed is vastgelegd. De nul situatie kan dan vergeleken worden met de situatie na herinrichting. Dit is overigens vooral van belang wanneer er al sprake is van een plas die aanwezig is. Voor een nog nieuw te graven plas is dit minder relevant.

Inrichtingsplan en Nota Bodembeheer

Voordat met het herinrichten van een winningsplas begonnen wordt, moet een inrichtingsplan zijn opgesteld. In dit inrichtingsplan dient minimaal het volgende beschreven te zijn:

- waarom herinrichting noodzakelijk/wenselijk is
- waarmee herinrichting plaatsvindt
- hoe de herinrichting uitgevoerd wordt
- wanneer de herinrichting uitgevoerd wordt
- omschrijving nul situatie
- wat het einddoel is van de herinrichting
- de betrokkenen bij de herinrichting

Het inrichtingsplan wordt door een initiatiefnemer middels een melding Besluit bodemkwaliteit of waterwetvergunning ingediend bij het bevoegd gezag (Rijkswaterstaat of Waterschap) en is vooral bedoeld om de nuttigheid en functionaliteit te onderbouwen. In de toekomstige omgevingswet zal hier nadrukkelijker aandacht voor zijn. Door bovenstaande onderdelen te beschrijven is het ook een middel om het zorgvuldig handelen conform gedragscode voor het bevoegd gezag vast te leggen. Het inrichtingsplan wordt ook als onderdeel van de Nota Bodembeheer wettelijk vastgesteld. Hierop is inspraak en beroep van derden mogelijk.

5. Handelswijze Acceptatie

Uitgangspunt voor het zorgvuldig herinrichten van een winningsplas met hergebruiksgrond en – baggerspecie is om voldoende locatie-specifieke kennis van zowel de toepassingslocatie als de herkomstlocatie van de grond of baggerspecie te hebben. Deze locatie-specifieke kennis richt zich met name op de milieu hygiënische en ecologische omstandigheden, waardoor een goede inschatting van de eventuele effecten en gevolgen van de toepassing met alle relevante stoffen, inclusief bodemvreemd materiaal, invasieve soorten, etc. gemaakt kan worden. Er zijn bijvoorbeeld diverse soorten grond (of materiaal dat voldoet aan de definitie van grond) die vanwege aard en samenstelling niet verantwoord zijn om toe te passen in een winningsplas. In onderstaande paragrafen is aangegeven hoe de branche hier mee om wil gaan. Van belang is dat bedrijven die grond en baggerspecie accepteren en toepassen (de toepasser, de ontvanger en de locatiebeheerder) voldoende bodemkundige kennis in huis hebben om adequaat invulling te geven aan de zorgplicht uit het Besluit bodemkwaliteit.

Gedegen Historisch Bodemonderzoek

Een zorgvuldige acceptatie is alleen mogelijk wanneer er een historisch bodemonderzoek is verricht op de plek waar de grond of baggerspecie vrijkomt. Het verrichten van dergelijk onderzoek is in eerste instantie een taak/plicht van de partij die de grond of bagger aanbiedt (ontdoener) en is een onderdeel van het milieutechnisch bodemonderzoeksrapport. Van de partij die de grond of bagger aanbiedt (de ontdoener) wordt daarom geëist een historisch onderzoek te overleggen. Wanneer er aanleiding toe is zal aan de ontdoener gevraagd worden aanvullende onderzoeksgegevens te leveren voor specifieke stoffen. Het Besluit bodemkwaliteit is namelijk meer dan alleen het standaard stoffenpakket onderzoeken en toetsen (bijvoorbeeld PFAS).

Voor partijen van ongeveer 2000 ton welke in kader van BRL 9335 ingenomen en bemonsterd worden is historisch bodemonderzoek niet mogelijk, maar in het kader van deze BRL worden representatieve monsters genomen en in een rapportage vastgelegd.

Bodemvreemd materiaal

Aangevoerde partijen grond en -baggerspecie mogen conform het Besluit bodemkwaliteit wettelijk gezien een maximum aan 20% bodemvreemd materiaal bevatten waarvan niet altijd te voorkomen is dat de grond en baggerspecie daarmee is vermengd.

In deze gedragscode gaan wij er van uit dat bodemvreemd materiaal hout, wortelstokken, steenachtig materiaal, etc. is. Juist bij toepassing in oppervlaktewater is het zaak om uiterst zorgvuldig om te gaan met bodemvreemd materiaal dat ook kan drijven. Vandaar dat er voor is gekozen om voor bodemvreemd materiaal dat kan drijven van slechts sporadische aanwezigheid per toe te passen partij grond en baggerspecie uit te gaan.

Bodemvreemd materiaal (niet van nature voorkomend)

Voor al het overige bodemvreemd materiaal (zoals bijvoorbeeld plastics, piepschuim, blik etc.) geldt de eis dat dit slechts *sporadisch* aanwezig mag zijn, voor zover redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat het uit de grond of baggerspecie wordt verwijderd door de ontdoener voordat het wordt toegepast. In de contracten met de ontdoeners van hergebruiksgrond en -baggerspecie en in de overeenkomst met de eigenaar van de winningsplas dient een initiatiefnemer deze wettelijke eisen vast te leggen. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de overheid. Die kan, als een van de belangrijkste ontdoener of opdrachtgever van de ontdoener, al zoveel mogelijk zorgen en voorschrijven dat er geen bodemvreemd materiaal meekomt (scheiden aan de bron; voorbeelden hiervan zijn zeven of baggeren over een rooster).

Naast de hoeveelheid bodemvreemd materiaal worden ook extra eisen gesteld aan de fysieke omvang van het niet natuurlijke bodemvreemde materiaal. Maximaal mag dit 20x20x20cm zijn. In de praktijk betekent dit dat in voorkomende gevallen (bij vermoeden van aanwezigheid van grovere delen) over een rooster gebaggerd moet worden óf dat er bij de plas over eenzelfde rooster toegepast moet worden. Grovere delen kunnen dan alsnog uit de partij grond en baggerspecie verwijderd worden. Wanneer het vermoeden is dat er grotere delen bodemvreemd materiaal in de grond of baggerspecie aanwezig zijn dan dient de partij eerst gezeefd te worden. Dit dient bij voorkeur op de locatie van herkomst plaats te vinden. Het is aan de aanbieder van grond en/of bagger (de ondoener) om hiervoor in eerste instantie zorg te dragen. Als dit niet mogelijk is dient dit alsnog bij de toepassingslocatie te gebeuren (bijv. door middel van een mobiele zeefinstallatie). De delen grover dan 20x20x20 cm dienen afgevoerd te worden naar een erkend verwerker.

Rekening houden met andere stoffen, bodem specifieke eigenschappen en flora & fauna

Bij zorgvuldig toepassen hoort verder kijken dan alleen de milieu hygiënische kwaliteit. Denk bijvoorbeeld aan invasieve exoten waarvan het niet wenselijk is dat ze verspreid worden. Bij acceptatie van grond of bagger zal bij twijfel aan de ondoener gevraagd worden om een natuurtoets, op basis waarvan bepaald kan worden of er bekend is dat er invasieve soorten in de bodem zitten die nog niet in het toepassingsgebied voorkomen. Invasieve exoten mogen volgens de wet Natuurbescherming namelijk niet actief verspreid worden. In overleg zal bekeken worden of de grond of bagger past in het gebied en geen schade zal aanbrengen aan de bestaande natuur.

Wat betreft milieu hygiënische kwaliteit kan gedacht worden aan stoffen die de zuurgraad van het water en/of bodem ongewenst kunnen beïnvloeden en/of stoffen die bijvoorbeeld geuroverlast kunnen veroorzaken. In de acceptatiefase dienen partijen waarbij het vermoeden bestaat dat bijeffecten kunnen optreden óf geweigerd te worden óf moet nader onderzoek naar de effecten gedaan worden. Dit vraagt extra aandacht van de bedrijven die grond en baggerspecie toepassen.

Grondstromenregistratie

Elke partij hergebruiksgrond en –baggerspecie dient conform Besluit bodemkwaliteit vooraf gemeld te worden bij het betreffende bevoegd gezag. Verder bevat het Besluit bodemkwaliteit geen verplichtingen ten aanzien van hoeveelheden en reeds toegepaste partijen. Vanuit het oogpunt van transparantie en zorgvuldig toepassen acht de branche het wenselijk om de daadwerkelijke toegepaste hoeveelheden te registreren. En deze administratie (grondstromenregistratie) minimaal tot 5 jaar na afronding van het project te bewaren. Daarnaast kan een initiatiefnemer er nog voor kiezen om ook de daadwerkelijke plek van toepassing per partij te registreren. Vanuit het Besluit bodemkwaliteit is dit niet verplicht en bij toepassing van vele verschillende partijen ook niet gemakkelijk. Bij toepassing per schip bestaan er echter systemen die op rasterniveau (vakken 50x50m) scheepslossingen kunnen bijhouden.

Geen toepassing van tarragrond en RKGV-materiaal

Conform het Besluit bodemkwaliteit zijn er meerdere materialen die voldoen aan de definitie van grond. Ook deze stoffen mogen, als ze voldoen aan de hergebruiksnormen, in het oppervlaktewater toegepast worden. Van sommige materialen is echter vanuit kennis en ervaring in de branche bekend dat deze mogelijk vervelende negatieve bijeffecten (bijv. onttrekking van zuurstof aan het water) hebben. Daarom acht de branche op voorhand het toepassen van tarragrond, RKGV-materiaal en thermisch gereinigde grond in een plas niet gewenst.

6. Handelswijze Uitvoering

Toepassingstechnieken

De uitvoering van de herinrichting van een winningsplas met hergebruiksgrond en –baggerspecie moet conform de Circulaire Diepe Plassen uitgevoerd worden met de “best beschikbare techniek” (BBT), zoals ook omschreven staat in de Handreiking voor het Herinrichten van Diepe Plassen. Hierbij wordt verwezen naar de website www.bodemrichtlijn.nl. Cascade is voorstander van onder andere de volgende technieken om zoveel mogelijk overlast (drijfvuil, plastic) en bijeffecten (bijv. vertroebeling, verontreiniging schoon) te beperken:

Bij aanvoer per schip:

- toepassing met een onderlosser
- toepassing middels een kraanschip en een stortkoker
- afgedamde stortvakken

Bij aanvoer per as (vrachtwagens):

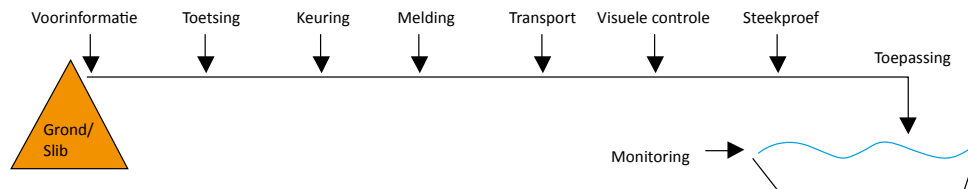
- Toepassing via pontonbrug met stortkoker
- Toepassing direct vanaf de kant (met kraan, bulldozer of direct vanuit de vrachtwagen) in een door, indien nodig, drijfkragen afgezet gebied

Fasering

Een ander middel om hinder en overlast zoveel mogelijk te beperken is de herinrichting van een diepe plas gefaseerd aan te pakken. Bijkomend voordeel van een ruimtelijke fasering is dat bestaande flora & fauna zo min mogelijk verstoord wordt. Daarnaast biedt het vroegtijdig bij afronding van een fase, al gedurende de uitvoering van een groter project, al eerder in de tijd kansen voor natuurontwikkeling.

7. Handelswijze Controles

In de Handreiking voor het Herinrichten van Diepe Plassen is al een aantal controles beschreven die tijdens de acceptatie en verwerking van de grond en baggerspecie in een diepe plas gedaan kunnen worden in het kader van de zorgplicht. Deze zijn gebaseerd op onderstaande processchema. In deze gedragscode is naast deze controles nog een aantal extra controles beschreven, waarmee wij als branche de zorgvuldigheid verbeteren.

Afbeelding: processchema controles bij toepassen in diepe plassen (Bron: Handreiking voor het Herinrichten van Diepe Plassen) Slib is bagger.

Controle bij ontgraving/baggeren

Vanuit preventieve werking is het advies dat initiatiefnemer de locatiebeheerder periodiek een bezoek (ter controle) laat brengen op de plaats waar de aangeboden partij hergebruiksgrond- of baggerspecie wordt ontgraven of gebaggerd. Zo'n bezoek kan zonder aanwijsbare reden uitgevoerd worden, maar ook een specifiek doel dienen zoals de fysieke gesteldheid of andere aandachtspunten hebben. Met name bij grond en baggerspecie die vrijkomt bij complexere werken (bijvoorbeeld grote infraprojecten) is het aan te bevelen deze controle uit te voeren.

Controle bij aanvoer

Bij aanvoer van een partij hergebruiksgrond of –baggerspecie controleert de locatiebeheerder van locatie waar wordt toegepast het transportdocument (papier of digitaal) of deze volledig is ingevuld, de geldigheidstermijn niet is verstreken en of deze overeenkomt met de opgegeven planning en inhoud. In geval van twijfel kan de aanvoer stil gelegd worden en vindt overleg plaats met de ondoener van het materiaal. Bij aanvoer zonder aanwezigheid van een transportdocument vindt géén toepassing plaats.

Wanneer de controles uitwijzen dat de grond of baggerspecie niet voldoet aan de acceptatiecriteria, legt de locatiebeheerder de aanvoer stil, er kan niet worden toegepast en initiatiefnemer stelt een nader onderzoek in.

Controle middels steekproef

Het bij de Bbk-melding geleverde onderzoeksrapport dient te voldoen aan de wettelijke eisen van het moment en is uitgangspunt om toe te kunnen passen.

Als extra controle stelt deze gedragscode voor om bij twijfel in de keten ook steekproefsgewijs de aanvoer van hergebruiksgrond- en baggerspecie te controleren. Advies is om dit bij aanvoer minimaal 1x per maand of per 25.000 ton te doen door fysiek een monster uit een vrachtwagen of schip te nemen en deze milieu hygiënisch te laten analyseren in het laboratorium. Dit om na te gaan of de kwaliteit in overeenstemming is met de acceptatiecriteria voor het verwerken in de diepe plas en of geen vreemde reuk, kleur of ontoelaatbare hoeveelheden bodemvreemd materiaal worden waargenomen. Resultaten van de steekproefmonsters kunnen ter info aan het bevoegd gezag en/of ondoener verstrekt worden. Het nemen van steekproeven heeft eveneens een preventieve werking. Wanneer het resultaat van een steekproef afwijkt van de kwaliteit uit het oorspronkelijke bodemonderzoek/keuring dan is het niet direct noodzakelijk om de aanvoer van die partij stop te zetten. Statistisch gezien kan afwijking voorkomen een steekproef monster wordt namelijk op een

andere wijze verkregen dan mengmonsters die voor een bodemonderzoek/keuring worden samengesteld. Wel is het advies om dan op dezelfde partij nogmaals een steekproefmonster te nemen en te laten analyseren. Uiteindelijk blijft de kwaliteit uit het oorspronkelijk bodemonderzoek/keuring die bij de Bbk-melding wordt ingediend leidend.

Controle op hoeveelheid

De kwaliteitsbepaling van een partij hergebruiksgrond- of baggerspecie is gebaseerd op een van tevoren bepaalde partij-volume. Er mag in principe niet meer volume worden toegepast dan gekeurd en gemeld is. Conform Besluit bodemkwaliteit mag er sprake zijn van maximaal 25% overschrijding. Er mag dus maximaal 25% meer toegepast worden dan aan volume gekeurd en gemeld is. Cascade stelt voor om tijdig (bijvoorbeeld al bij 100%) van de gekeurde hoeveelheid contact op te nemen met de ontdoener om na te gaan of binnen de 125% gebleven wordt. Zo niet dan kan geen verdere toepassing plaatsvinden en dient eerst een aanvullende keuring uitgevoerd te worden.

Controle tijdens toepassing

Tijdens het toepassen controleert de aanwezige locatiebeheerder of de (scheeps)kraanmachinist de grond en baggerspecie visueel. Bijzonderheden worden vermeld en vastgelegd. Bij vermeende afwijkingen (bijvoorbeeld te groot volume of afmetingen aan bodemvreemd materiaal) informeert de (scheeps)kraanmachinist de locatiebeheerder, aanvoer wordt stil gelegd, er kan geen toepassing plaatsvinden.

Controle op drijfvuil

Bij aanvoer van grond of baggerspecie dient minimaal wekelijks het eventueel ontstane drijfvuil (stukjes hout, plastic, wortelstokken etc.), wat mogelijk ondanks de toepassing van een stortkoker of drijfkraag en de eis dat dit sporadisch in de grond en baggerspecie aanwezig mag zijn en toch incidenteel uit het verwerkte materiaal naar boven komt, uit de plas te worden verwijderd.

Controle waterkwaliteit

Om na te gaan of er na toepassing eventuele onverwachte effecten op de waterkwaliteit zijn, is het meten van de waterkwaliteit in projecten met reeds aanwezige natuur verplicht. In het eerste jaar van de toepassing minimaal per kwartaal het ecologisch pakket (o.a. nutriënten), de metalen, PAK en minerale olie (standaardpakket stoffen) controleren. Eventueel aangevuld met locatie specifieke stoffen (bijv. arseen). Aan het einde van ieder kalenderjaar wordt een jaarrapport over de waterkwaliteit opgesteld. Deze kan zowel aan bevoegd gezag als omwonenden (en evt. andere stakeholders) verstrekt worden. Vervolgens jaarlijks de waterkwaliteit controleren. Bij afwijkingen dient de frequentie van bemonstering opgeschaald te worden naar de frequentie van het eerste jaar.

De te verzamelen gegevens dienen naast directe controle op de ontwikkeling van de waterkwaliteit tijdens het toepassen, ook voor het volgen van de ontwikkeling van de plas richting de gewenste eindsituatie. De monitoring van de waterkwaliteit eindigt niet eerder dan twee jaar na toepassing van

de laatste vracht grond of baggerspecie. Daarna wordt de heringerichte diepe plas biochemisch en ecologisch stabiel geacht.

Controle diepte

Minimaal 1x per jaar wordt binnen de fase waarin gewerkt wordt de diepte digitaal ingemeten. Op deze wijze wordt in de gaten gehouden of het eindprofiel bereikt is (voldoende dikte en dekking). Tussentijds vinden er handmatige peilingen (met bijv. een peilstok) plaats om zeker te stellen dat de hoeveelheid hergebruiksgrond en –baggerspecie die wordt toegepast voor de herinrichting, binnen de vergunning blijft.

8. Handelswijze Communicatie

De herinrichting van een diepe plas met hergebruiksgrond en –baggerspecie is vaak een complex en langdurig proces. Zowel in de voorbereiding als tijdens de uitvoering. Duidelijke communicatie met bevoegd gezag, gemeente, gebruikers, omwonenden en andere stakeholders is cruciaal onderdeel van een zorgvuldige herinrichting. Om de omgeving optimaal te informeren (het is voor hun vaak een ondoorgrondelijk proces) en te laten participeren beveelt Cascade de onderstaande stappen aan:

- Laat omgeving vroegtijdig meedenken en participeren in het project
- Communiceer vooraf duidelijk waarom herinrichting gewenst/noodzakelijk is. Bij nieuwe projecten is dit reeds tijdens de MER en ontgrondingenvergunning uitgevoerd.
- Communiceer vooraf helder met welk materiaal de herinrichting gerealiseerd gaat worden
- Gebruik eventueel de MCA (multicriteria-instrument) Diepe Plassen om op een objectieve wijze tot de gewenste herinrichting te komen met draagvlak van alle betrokken partijen
- Laat voorbeeldprojecten zien (veldexcursie naar reeds afgeronde projecten)
- Geef omgeving inspraak (o.a. via Nota Bodembeheer en/of Omgevingsvergunning)
- Breng periodiek een nieuwsbrief uit (zowel in de voorbereiding als tijdens de uitvoering)
- Houd periodiek een open dag tijdens de uitvoering en wees open en transparant over de werkzaamheden

Definities en toelichting gebruikte begrippen:

- Toepassers: Het bedrijf dat daadwerkelijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van het project is de toepasser. De toepasser kan zowel de initiatiefnemer zelf zijn als een derde partij die daarvoor wordt ingehuurd.
- Ontvanger: De ontvanger van de grond- en baggerspecie is in alle gevallen de eigenaar van de plas. De grond en/of bagger komt daar immers permanent als bodem te liggen.
- Initiatiefnemer: De initiatiefnemer van een herinrichting is degene die het plan heeft om een winningsplas te maken of her in te richten en dit wil gaan realiseren. Dit kan zowel de eigenaar van een locatie (het perceel of de plas) zijn als een partij die een overeenkomst heeft met de eigenaar om dit te gaan realiseren .
- Locatiebeheerder: De locatiebeheerder is degene die in opdracht van de toepasser de controle en uitvoering op de plas verzorgt. De locatiebeheerder kan in dienst zijn van de toepasser, maar ook ingehuurd worden door de toepasser.
- Ontdoener: De ontdoener is degene die daadwerkelijk van de grond af moet. Dit is in veel gevallen de overheid (Rijkswaterstaat, waterschap, gemeente of provincie). Vaak wordt de verantwoordelijkheid voor de afvoer van grond en baggerspecie bij een aannemer of transporteur neergelegd door de ontdoener. Primair blijft de ontdoener echter de partij die eigenaar is, en daarmee verantwoordelijk, van de grond of baggerspecie die vrijkomt en aangeleverd wordt
- Winningsplas: een wateroppervlakte die ontstaat of ontstaan is door winning van zand, grind en/of klei.

CASCADE

Steigerboom 8, 5331 KA Kerkdriel
Postbus 110, 5330 AC Kerkdriel
www.cascade-zandgrind.nl
info@cascade-zandgrind.nl

